

MEDI AMBIENT, UN DEPARTAMENT IMPRESCINDIBLE DEL NOU GOVERN PER GARANTIR EL FUTUR DE CATALUNYA

1.- Atenent les declaracions de la coalició electoral guanyadora de les darreres eleccions al Parlament de Catalunya, Junts pel Sí, en el sentit de donar continuïtat a les funcions i estructura actual del Departament de Territori i Sostenibilitat, diferents organitzacions socials ecologistes, manifestem el nostre més rotund desacord pel fet que no es recuperi la conselleria de Medi Ambient amb unes funcions i estructura que permetin abordar els reptes bàsics per a la construcció del futur país que volem.

2.- L'any 1992 el president de la Generalitat va nomenar, no per casualitat, per primera vegada un conseller de Medi Ambient, l'Albert Vilalta. Aquesta conselleria de nova creació va esdevenir alhora una de les més transformadores de l'acció del govern. Catalunya s'avançà a la resta de comunitats autònomes i a l'estat espanyol en disposar d'un Departament de Medi Ambient en un moment en el que calia abordar molts reptes: ens havíem incorporat en la UE amb un país castigat per una dictadura, molt retardat en infraestructures i serveis socials si ens comparàvem amb la mitjana europea i, especialment, amb un retard molt greu en el compliment dels estàndards de qualitat de vida europeus i de protecció del medi i la biodiversitat.

El nou Departament de Medi Ambient va dissenyar i realitzar canvis necessaris pel país, com ho van ser: el Pla de Sanejament i la construcció de depuradores amb la finalitat de millorar els nostres cursos fluvials; la Llei de Residus que, per primera vegada, va fer prioritaris els criteris de prevenció amb la reducció, reciclatge i millora de la gestió, i va permetre desenvolupar la recollida selectiva; el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) que va incloure el 21% del territori dins dels espais protegits del país. Aquests canvis i altres van frenar el procés de degradació ambiental molt sever i van dinamitzar el país en la direcció d'una economia amb més respecte pel medi i per tant amb més futur.

3.- Però, lamentablement, Catalunya ha patit un llarg període de retrocés ambiental en un moment on s'ha posat de manifest la necessitat d'un canvi ambiental global que pugui fer front als desafiaments globals del Canvi climàtic, la construcció de nous models socials, econòmics i ecològics. Retrocés també en relació als països europeus capdavanters que reforcen i no redueixen els seus ens ambientals de govern. La Unió Europea atorga dins de la **Comissió** Europea un paper rellevant al Comissari de Medi Ambient i manté i impulsa l'Agència Europea de Medi Ambient com òrgans preferents de la seva acció de govern comunitària.

Paral·lelament a la plasmada llei Òmnibus, el govern català va cometre l'error de nomenar un conseller de Territori i de Sostenibilitat a qui s'atorguen dues competències, tornant 23 anys enrere quan el Departament d'Obres públiques tenia, amb la persona del Jacint Mateu la Direcció general de Medi Ambient. Ara de la mateixa forma tot i haver passat tant de temps, barregen dos competències que juntes es converteixen en pols oposats: "Territori", amb àmbits tant forts com ho són Obres Públiques, Infraestructures i Urbanisme que subordinen l'altra competència cabdal i transversal com ho és la preservació del medi i la Biodiversitat, que esdevé inoperativa.

Rebutgem el manteniment de la situació actual amb un Departament de Territori i Sostenibilitat amb un Conseller al capdavant que desenvolupa competències urbanístiques i de foment d'infraestructures amb criteris i models caducs, mentre es delega en un secretari general les accions que s'han mostrat insuficients per frenar la pèrdua de biodiversitat i les agressions al medi i al territori.

La creació de l'Agència Catalana de la Natura, compromís de l'anterior govern i l'actual, redueix notablement el paper d'un futur departament de Medi Ambient en esquarterar un departament en agències i secretaries amb insuficient coordinació i visió sistèmica, mentre les decisions i el pressupost el decideixen consellers o conselleres externs del departament de Medi Ambient, un desencert que cal corregir.

4.- Un exemple de manca eficiència i eficàcia, que no s'hauria de donar en un govern, és el repartiment de competències ambientals entre dos conselleries, ja que les conseqüències sempre són negatives. Com exemple paradigmàtic esmentem el dels Parcs Naturals catalans. Aquests espais, que tothom pot pensar que són llocs on la

preservació de la natura i el paisatge són les prioritats en la seva gestió, funcionen a la inversa del que caldria esperar.

Si bé els parcs naturals depenen ara del Dpt. de Territori i Sostenibilitat, la gestió dels boscos (siguin públics o privats, protegits o no) recau en el Dpt. d'Agricultura, el mateix que la gestió i manteniment de les pastures, pistes forestals, etc. També són competències del departament d'agricultura, la gestió de la caça i la pesca (cal recordar que dins els parcs naturals s'hi caça i pesca). Això provoca que, tot i que Territori i Sostenibilitat, tingui les competències en espais naturals protegits, qui realment en fa la gestió i decideix què s'hi talla, caça o pesca, quines pistes forestals s'hi construeixen...sigui el departament d'agricultura, i ho fa, en la major part de les actuacions, fent prevaldre el criteri d'explotació per sobre de la gestió sostenible. Així doncs ens trobem amb la paradoxa que en els espais naturals protegits els seus òrgans de gestió, destinats a protegir aquests espais, no poden portar a terme les seves tasques per intromissió d'un altre departament. Cal per tant tenir un sol departament amb les competències ambientals, com la resta tenen les seves pròpies, sanitat, educació, cultura o obres públiques, el contrari ocasiona la impossibilitat de gestionar i ordenar. Aquesta reflexió ha estat recollida de manera reiterada per científics del nostre país i pel propi Consell de Protecció de la Natura de Catalunya, òrgan assessor del govern.

5.- La República Federal Alemanya, paradigma ambiental de molts governs europeus i de ben segur de JXS, no qüestiona el manteniment del Ministeri de Medi Ambient, el qual ha afavorit l'increment de la R+D i el desenvolupament tecnològic vinculat als diferents vectors ambientals (energia, atmosfera, aigua, residus, etc.), tot fent més competitives les indústries alemanyes en exportar productes amb innovacions i aplicacions ambientals.

El medi ambient s'ha convertit en un dels principals reptes d'interès i preocupació internacional, com ho demostren les cimeres sobre el canvi climàtic realitzada recentment a Paris. Vist l'efecte que el nostre model de consum de recursos està tenint en les economies mundials, i la necessitat de cercar models alternatius que puguin garantir la sostenibilitat a escala planetària i deixar enrere la crisi ocasionada per la insostenibilitat dels models actuals.

6.- La conservació de la Biodiversitat, està amenaçada pels nostres impactes sobre el nostre territori i per la insuficient atenció i prioritat dedicada en aquests últims anys a Catalunya, pels diferents governs i colors polítics. La pèrdua de biodiversitat no és un problema que només afecti a animals, plantes o ecosistemes: l'espècie humana som totalment dependents d'aquesta diversitat biològica. El compromís de la Unió Europea de la Meta 2020 de biodiversitat, així com els acords de la Convenció sobre Diversitat Biològica de Nagoya, obliguen tots els governs i les societats a prendre mesures dràstiques per aturar la degradació ambiental que està al darrera de la pèrdua de biodiversitat.

Compromisos de realitzar i aprovar la Llei de la biodiversitat de Catalunya, que actualitzi el nostre ordenament jurídic a les directives i compromisos per frenar la pèrdua galopant de la nostra biodiversitat catalana en espècies com en ecosistemes: no tenim la Llei de biodiversitat ni tenim el Pla de Connectors Biològics, ni el Catàleg d'espècies de la fauna en perill d'extinció i ni tant sols tenim realitzats els plans de recuperació de les espècies de la fauna i la flora que a hores d'ara es troben en el límit de la seva supervivència bàsica.

Tot plegat, una mostra ineludible de la situació dramàtica en què ens trobem com a país a l'hora de conservar, més enllà del seu interès ambiental, un dels trets més importants de la nostra identitat nacional i en el compromís d'avançar cap un país que sigui capaç d'orientar el nostre futur amb la fermesa de preservar el nostre patrimoni ambiental del qual depèn ineludiblement el nostre benestar qualitat de vida i perquè no dir-ho el nostre propi futur com a nova nació dins del món.

7.- Cal integrar els criteris de la Sostenibilitat dins de la resta de departaments, considerant sempre les repercussions que tenen les polítiques sectorials sobre el medi ambient. Dit d'altra manera, cal una "ambientalització" de tota la Generalitat i per fer-ho és del tot imprescindible recuperar un Departament de Medi Ambient amb unes competències fortes en la gestió del medi natural, la biodiversitat i les polítiques de gestió dels vectors amb més incidència ambiental (aigua, energia, residus, mobilitat), i amb capacitat per transformar la cultura de les actuacions en Urbanisme, Obres Públiques, Indústria cap a la sostenibilitat i la preservació del medi ambient.

Rebutgem el manteniment de la situació actual amb un Departament de Territori i Sostenibilitat amb un Conseller al capdavant que desenvolupa competències urbanístiques i de foment d'infraestructures amb criteris i models especulatius caducs mentre es delega en un secretari general les accions que s'han mostrat insuficients per frenar la pèrdua de biodiversitat i les agressions al medi i al territori.

8.- Demanem per tant, recuperar en aquest nou govern català el Departament de Medi Ambient, necessari dins d'una acció de govern que avanci cap a una ~~tasca~~ ^{tasca} del model de país que hem de construir entre tothom cada vegada millor, on el medi ambient és una peça cabdal i transversal pel nostre futur tot contribuint a fer un món millor.

Catalunya, 13 de gener de 2016

Entitats membres de la federació Ecologistes de Catalunya

<u>Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura - ADENC</u>	<u>Agrupació en Defensa de l'Entorn de l'Alnus</u>	<u>Associació de Naturalistes de Girona - ANG</u>	<u>Col·lectiu Ecologista Bosc Verd</u>	<u>Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius - CEPA</u>	<u>Sèquia Net</u>	<u>Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp - GEPEC</u>	<u>Grup Ecologista del Vendrell i Baix Penedès - GEVEN</u>	<u>Grup de Defensa del Medi Natural de la Segarra</u>	<u>Institució Alternopordanesa d'Estudi i Defensa de l'Entorn - IAEDEN</u>	<u>Institució de Ponent de Conservació i Estudi de la Natura - IPCENA</u>	<u>Associació de Defensa del Patrimoni Natural de Banyoles i Comarca - Limnos</u>	<u>Plataforma Antinci-neradora De la vall del Ges</u>

Entitats adherides

Grup de Defensa del Ter - GDT
 Grup de Natura del Club Muntanyenc de Sant Cugat
 Ari- tjol
Collectiu Ecologista l'Alzina
Salvem l'Empordà
 Vallès Net
Associació per a l'Estudi de la Natura - AENA
 No a la MAT
 DEMAC
Cordada, Associació Excursionista i Ecologista
Associació La Forest Albada Verda Titelles
Plataforma Salvem la Platja Llarça i el Bosc de la Marquesa